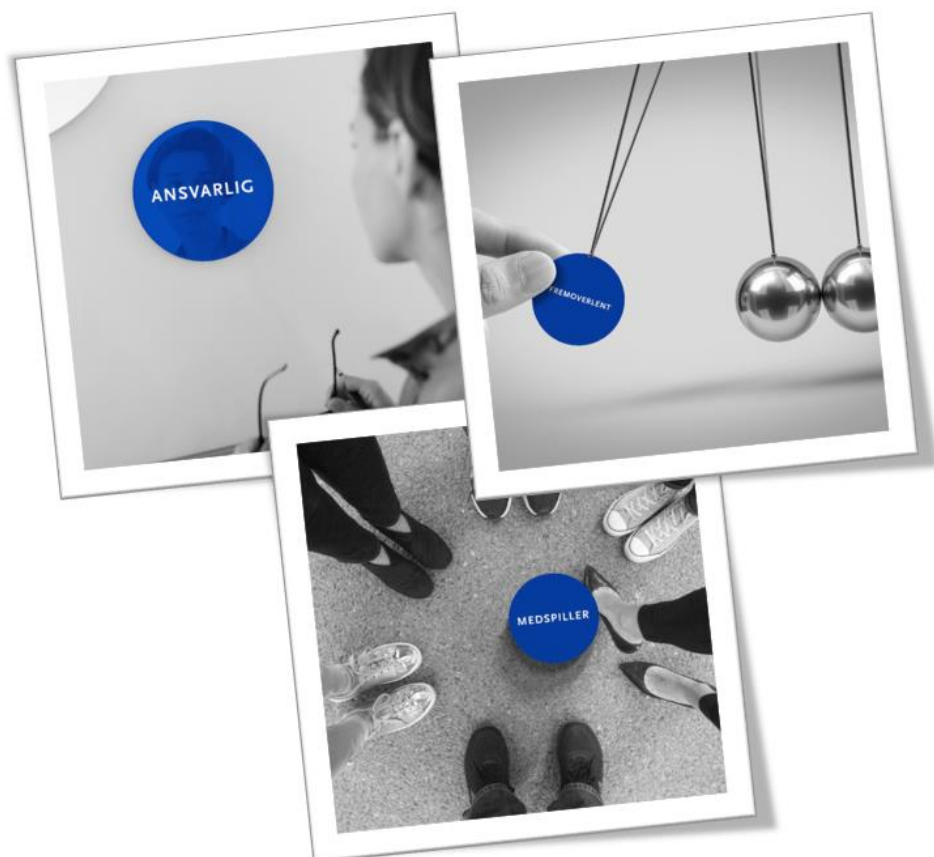

Etiske retningslinjer i Sykehuspartner

Forord

Sykehuspartnere med høy etisk bevissthet.

Som en offentlig virksomhet skal vi i Sykehuspartner opptre på en slik måte at vår eier, våre kunder, brukere, samarbeidspartnere og leverandør har tillit til oss. Vi skal være en partner for helsetjenester i utvikling, og vår evne til å skape gode resultater og bygge et positivt omdømme, avhenger av en høy etisk standard.

Etiske retningslinjer for Sykehuspartner bygger på gjeldende lover, Etiske retningslinjer i Helse Sør-Øst, Sykehuspartners personalhåndbok, Etisk Handel i Helse Sør-Øst, samt gode innspill fra våre medarbeidere og ledere.

De etiske retningslinjene gjelder for ansatte, ledere, konsulenter, vikarer og andre som opptre på vegne av Sykehuspartner. Det å skape en kultur for å opptre med etisk bevissthet er viktig for oss. Vi må kunne stole på at våre ansatte handler redelig, etisk og i samsvar med gjeldende lovverk. Skal vi lykkes med dette er det ikke nok å kun introdusere de etiske retningslinjene. De må følges opp gjennom daglige refleksjoner og oppdateres ved endringer i regelverk.

Målet med å introdusere de etiske retningslinjene er å få dere til å reflektere rundt hva som er akseptabelt og god praksis i Sykehuspartner, og være åpne i forhold til etiske dilemma. Når dere møter etiske dilemma som ikke er beskrevet i retningslinjene, så vil vi gi følgende enkle etiske tips: Vær åpen og konferer gjerne med kolleger eller nærmeste leder om hva som er etisk riktig.

Administrerende Direktør
Sykehuspartner HF

Innhold

Forord	2
Enkelt og etisk i Sykehuspartner	4
1. Etisk verdigrunnlag	5
2. Etisk ansvar hos hver enkelt av oss	5
2.1 Etikk og omdømme	5
2.2 Leders særlige ansvar	5
2.3 Rekruttering inn i en etisk hverdag	6
2.4 Arbeidsmiljø med respekt, likeverd og mangfold	7
2.4.1 Forpliktelser som ansatt - bierverv.....	7
2.4.2 Bruk av sosiale medier.....	7
2.4.3 Nære relasjoner.....	8
2.5 Grønn sykehuspartner – vi tar miljøansvar	8
2.5.1 Miljø og anskaffelser	8
3. Informasjonssikkerhet og taushetsplikt	9
3.1 Informasjonssikkerhet.....	9
3.2 Taushetsplikt	9
4. Habilitet	11
4.1 Uavhengighet	11
5. Etisk relasjon til kunder og leverandører	12
5.1 Relasjonsbygging eller korrupsjon?.....	12
5.2.1. Gaver, tjenester og representasjon.....	12
6. Etikk i anskaffelser	15
6.1 Etisk Handel	15
6.2 Strengere regler under en anskaffelsesprosess	15
7. Varsling	17
2.6.1 Hvordan varsle?.....	17
8. Sanksjoner ved brudd på gjeldende regelverk	18
Referanser	19

Enkelt og etisk i Sykehuspartner

- ❖ Opptre med respekt og integritet ovenfor kolleger, kunder og leverandører. Da bygger vi godt omdømme og tillit i og utenfor Helse Sør-Øst.
- ❖ God kontakt med kunder og leverandører er viktig, men unngå smøring og vær aktsom. Er du i tvil, avklar med nærmeste leder.
- ❖ Vær særlig bevisst hvordan du omgås leverandører når vi er i en innkjøpsprosess. Da minsker sjansen for å havne i etiske dilemma som kan svekke vårt omdømme.
- ❖ Vær åpen i forhold til etiske dilemma. Konferere gjerne konkrete og mulige tilfeller med kolleger eller nærmeste leder.
- ❖ Bruk nok tid når vanskelige beslutninger skal tas. De gale beslutningene kommer ofte som et resultat av at de ikke er ordentlig gjennomtenkt. En huskeregel er at det vi sier og gjør skal tåle offentlighetens lys.

1. Etisk verdigrunnlag

Sykehuspartner ønsker medarbeidere som har høy integritet og gode etiske grunnholdninger. Vi ønsker å tilrettelegge for kontinuerlig etisk refleksjon over egen og andres atferd, som igjen kan bidra til å styrke den etiske bevisstheten.

Være fremoverlent – Vi søker aktivt å forstå kundens behov og finne den beste løsningen

Være ansvarlig – Vi er pålitelige og leverer som avtalt

Være medspiller – Vi samhandler og deler kunnskap internt og med kunden

2. Etisk ansvar hos hver enkelt av oss

2.1 Etikk og omdømme

Sykehuspartner som virksomhet kan ikke handle rett eller galt, etisk eller uetisk. Det er det menneskene i virksomheten som gjør. I arbeidssituasjonen representerer hver enkelt av oss hele Sykehuspartner, og vi handler på vegne av hele virksomheten. Ansatte i Sykehuspartner er de viktigste medspillerne for å ivareta Sykehuspartners omdømme.

Vi er den viktigste medspilleren dersom vi vet hva vi skal gjøre, hvordan vi skal gjøre det og hvorfor det vi gjør er viktig. Våre handlinger som enkeltpersoner er viktige også fordi de kan påvirke våre resultater, både samfunnsmessig så vel som miljømessig og økonomisk. Hver og en av oss har et ansvar i forhold til å skape og utvikle en god bedriftskultur som understøtter vårt verdigrunnlag.

2.2 Leders særlige ansvar

Retningslinjene gjelder for alle som jobber for Sykehuspartner, men ledere har et spesielt ansvar for å gjøre sine medarbeidere kollegaer kjent med retningslinjene, legge forholdene best mulig til rette for etterlevelse og gå foran som gode forbilder.

Det er også et lederansvar å sikre at innleide konsulenter, vikarer eller leverandører av produkter og tjenester til Sykehuspartner, gjøres kjent med retningslinjene og agerer i tråd med disse.

Som leder i Sykehuspartner har du ansvar for det som skjer i virksomheten. Det er lettere å leve med dette ansvaret så lenge du kan stole på at dine medarbeidere handler redelig, etisk og innenfor

lovens grenser. Å skape kultur for å opptre med etisk bevissthet er derfor en viktig lederoppgave. Det er gjennom din egen adferd som leder du setter standarden.

2.3 Rekruttering inn i en etisk hverdag

Riktig kompetanse og profesjonelle medarbeidere er avgjørende for at Sykehuspartner skal være en god partner for helsetjenester i utvikling. Ansettelse av riktig person med relevant kompetanse blir derfor viktig.

Hvordan sikre en etisk bevisst rekrutteringsprosess?

- Karrieremuligheter for medarbeidere som ønsker nye utfordringer skal synliggjøres.
- Kompetansekrav og egnethet er det kriteriet som vektet tyngst når kandidater vurderes og prioriteres.
- Sykehuspartner er en inkluderende arbeidsplass både hva gjelder etnisitet og funksjonshemming. Søkere med antatt annen etnisk bakgrunn, søkere som oppgir en eller annen funksjonshemming, skal vurderes på lik linje med andre søkere.
- Alle som er med i en ansettelsesprosess må vurdere egen habilitet. Det skal ikke være omstendigheter som kan så tvil om en persons upartiskhet.
- Nærmeste leder skal sørge for at den nye medarbeideren tidlig i arbeidsforholdet får forståelse for våre etiske retningslinjer.

Dilemma – Habilitet

Vi skal rekruttere en ny medarbeider i min avdeling og jeg skal delta i denne rekrutteringsprosessen. Jeg oppdager at datteren til en venn er en av søkerne. Jeg har gjennom mange år hatt sosial omgang med denne vennen, og mine barn er venner med søkeren. Hva bør jeg gjøre?

Du må gjøre din leder og andre som deltar i rekrutteringsprosessen oppmerksom på forholdet og avklare om du fortsatt skal delta. I utgangspunktet er du i dette tilfellet inhabil. Dersom det på grunn av din rolle eller fagkompetanse likevel besluttes at du skal delta videre i prosessen, er det viktig at du ikke står for utvelgelsen alene. Dette på grunn av ditt nære forhold til søkeren og hennes familie.

Ingen ansatt i Sykehuspartner skal benytte sin stilling til å påvirke ansettelsessaker slik at det skjer en favorisering på grunnlag av andre kriterier enn de som er direkte relevante for den aktuelle stillingen.

2.4 Arbeidsmiljø med respekt, likeverd og mangfold

Som medarbeidere i Sykehuspartner viser vi respekt for enkeltmennesket og arbeider aktivt for et godt arbeidsmiljø preget av respekt, likeverd og mangfold. Det forventes at vi behandler alle vi kommer i kontakt med gjennom arbeidet eller arbeidsrelaterte aktiviteter med respekt. Vi skal unngå å opptre på en måte som kan ha negativ effekt på kollegaer, arbeidsmiljøet eller Sykehuspartner som organisasjon.

Vi aksepterer ingen form for diskriminering eller mobbing av kolleger eller andre vi møter som en del av vårt arbeid i Sykehuspartner. Samtidig skal vi være bevisst skillet mellom diskriminering og positiv forskjellsbehandling. Det kan ved enkelte tilfeller være lovlig og saklig begrunnet å forskjellsbehandle for å oppnå likeverd og mangfold.

2.4.1 Forpliktelser som ansatt - bierverv

Alle arbeidstakere i Sykehuspartner plikter å opplyse om bierverv. Du må videre ha tillatelse fra leder for å kunne inneha bierverv som er av et slikt omfang og/eller utføres på et slikt tidspunkt at det kan gå utover din arbeidsytelse i Sykehuspartner, og/eller som kan svekke tilliten til arbeidstaker eller Sykehuspartner.

Med bierverv menes her enhver lønnet/ulønnet aktivitet for annen arbeidsgiver/oppdragsgiver eller engasjement i form av eierinteresser/styreverv i annen privat eller offentlig virksomhet. Som hovedregel regnes likevel ikke ordinær deltakelse i samfunns- og organisasjonsliv med videre som bierverv. Det samme gjelder aktiviteter av ideell eller rent faglig karakter. Du finner mer informasjon om bierverv i Sykehuspartners Personelhåndbok.

2.4.2 Bruk av sosiale medier

Sykehuspartner ønsker at de ansatte skal være aktive og skape et profesjonelt og positivt bilde av virksomheten på f. eks. LinkedIn, Twitter og Instagram. Her er noen kjøreregler:

- **Husk taushetsplikten** - Taushetsplikten er absolutt og gjelder i alle sammenhenger.
- **Vær varsom med å utlevere andre** - Ikke kritiser eller utlever kolleger, kunder, eiere, leverandører eller andre samarbeidspartnere. Legger du ut bilder av kolleger eller andre skal du alltid ha deres samtykke.
- **Vær åpen om hvor du jobber** - Tenk over om dine innlegg kan ha negative konsekvenser for andres oppfatning av Sykehuspartner.
- **Vær tydelig på at du opptre som privatperson** - Opptre hensynsfullt og saklig og vær tydelig på at du uttaler deg på egne vegne, ikke for Sykehuspartner. Bruk privat e-postadresse som kontakt i sosiale medier, ikke jobbadressen.
- **Husk lojalitetsplikten** - Arbeidstakers ytringsfrihet er begrenset av lojalitetsplikten i et arbeidsforhold. Bruk våre interne varslingsrutiner om du oppdager kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Se punkt 2.6 om varsling.

I retningslinjene for bruk av sosiale medier finner du en oversikt over noen av de mest brukte sosiale mediene og hvordan vi benytter dem hos oss. Du får mer informasjon om "Sykehuspartner i sosiale medier" på våre intranettsider.

2.4.3 Nære relasjoner

Det forekommer at ansatte i nære relasjoner er kolleger i Sykehuspartner. Derfor er det viktig å ha retningslinjer for hvordan man sikrer likebehandling og et godt arbeidsmiljø.

Søsken, foreldre og barn, ektefeller, samboere eller kjærester skal som hovedregel ikke arbeide under samme leder eller i samme avdeling. Slike personer skal heller ikke inneha stillinger der han eller hun har mulighet for å godkjenne, bedømme, hindre, revidere eller på annen måte påvirke den andres arbeid.

Utover de krav som stilles for å sikre tilfredsstillende kontroll og rettfærdig, upartisk behandling, ønsker Sykehuspartner ikke å vanskeliggjøre familiemedlemmers ansettelse hos oss.

2.5 Grønn sykehuspartner – vi tar miljøansvar

Sykehuspartner tar ansvar når det gjelder miljø- og klimautfordringer, og det forventes at ansattes holdninger til miljø og klima støtter opp under Sykehuspartners miljøpolitikk. Vi skal i vår daglige drift bidra til en bærekraftig utvikling ved å kontinuerlig redusere vår påvirkning på det ytre miljø.

Vi ønsker ledere og medarbeidere som er opptatt av alt fra forholdene innen produksjon av varer som kjøpes inn, til transport av disse og hvordan dette påvirker miljøet rundt våre lokasjoner. Vi skal også være bevisste hvordan emballasjen vi bruker påvirker miljøet, samt være oppmerksomme på og legge til rette for forbedringstiltak når det gjelder bruk av energi og vann, samt reduksjon av avfall.

Sykehuspartners langsiktige miljøfokus skal sikre redusert miljømessig belastning i produksjon og leveranse av tjenester til helseforetakene i Helse Sør-Øst.

2.5.1 Miljø og anskaffelser

Sykehuspartnerskal være en pådriver for miljøvennlige innkjøp. Under planlegging av den enkelte anskaffelse skal det tas hensyn til kostnader knyttet til bruken av produktet i dets levetid (livsløpskostnader) og miljømessige konsekvenser av produksjon og deponering av produktet.

Før alle anskaffelser skal behovet for selve anskaffelsen alltid vurderes nøye. Redusert forbruk kan føre til store miljøgevinster.

3. Informasjonssikkerhet og taushetsplikt

Som medarbeidere i Sykehuspartner er alt vi gjør i utgangspunktet offentlig, i henhold til offentlighetsloven og forvaltningsloven. Likevel er det av og til forhold som gjør at informasjon må skjermes.

3.1 Informasjonssikkerhet

Sykehuspartner behandler store mengder opplysninger på vegne av våre oppdragsgivere. Dette pålegger oss et ansvar for å ivareta konfidensialiteten i de opplysningene vi får tilgang til gjennom vår drift og forvaltning.

Personopplysningsloven og databehandleravtalene mellom helseforetakene og Sykehuspartner regulerer vår behandling av slik informasjon og stiller igjen krav til både Sykehuspartner som virksomhet og til våre ansatte.

Sykehuspartner er pålagt å sikre at virksomhetens opplysninger ikke skal komme på avveie. Det er viktig å presisere at informasjonen er like sensitiv om den er lagret i et elektronisk register, om vi tar utskrift og får informasjonen på et ark, eller om vi snakker sammen om det som står i registrene.

Sykehuspartners har utarbeidet en egen sikkerhetsinstruks. **Den enkelte medarbeider** er ansvarlig for å sette seg inn i reglene for informasjonssikkerhet og behandle informasjon i tråd med de retningslinjer som er gitt. Se egen innstrukts for informasjonssikkerhet.

3.2 Taushetsplikt

Taushetsplikten skal forhindre at uvedkommende får tilgang til informasjon som kan skade Sykehuspartners virksomhet eller omdømme. Taushetsplikten skal også beskytte den enkeltes personvern og integritet. Vi må derfor vurdere med hvem, hvor og hvordan vi snakker om Sykehuspartner-relaterte forhold, slik at ikke uvedkommende får tilgang til taushetsbelagt informasjon.

Alle ansatte i Sykehuspartner skal signere et eget skjema for taushetsplikt ved ansettelsen, dette gjelder også innleide konsulenter. Taushetsplikten gjelder for all konfidensiell informasjon den ansatte får innsyn i gjennom sitt virke, og er ikke tidsmessig begrenset eller kun begrenset til muntlig kommunikasjon.

Dilemma -Taushetsplikt

Jeg deltok i et møte hvor det ble gjort opptak av lyd. Dette var ikke avklart på forhånd. Er det ok?

Sykehuspartner ønsker en god og åpen ytringskultur, og våre medarbeidere skal oppleve at det er trygt å ytre seg i møter. Det bør ikke gjøres opptak av møter med mindre det foreligger gode grunner for dette. Av hensyn til øvrige møtedeltakere bør det alltid opplyses om at det gjøres opptak av et møte, og de andre møtedeltakerne bør gi sitt samtykke før det gjøres opptak.

Dilemma – Omdømme

På et eksternt seminar overhører jeg en samtale hvor det snakkes om fortrolige saker i Sykehuspartner. Skal jeg henvende meg til dem og gjøre dem oppmerksom på at saken de diskuterer er konfidensiell?

Ja, du bør på en høflig måte gjøre dem oppmerksom på at uvedkommende kan høre hva de snakker om og at det kan skade Sykehuspartnerss virksomhet og omdømme.

4. Habilitet

For oss i Sykehuspartner er det viktig å sikre at vi er redelige, bygger tillit og ivaretar vår habilitet, spesielt i forbindelse med anskaffelsesprosesser.

At en person er inhabil vil si at det foreligger omstendigheter som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet.

4.1 Uavhengighet

Som ansatt i Sykehuspartner skal vi unngå å komme i et avhengighetsforhold til kunder, samarbeidspartnere, leverandører eller andre interessenter. Dette for å kunne ta beslutninger eller utføre arbeidet på uavhengig grunnlag.

Dilemma I- Habilitet

Sykehuspartner har i en årrekke samarbeidet med Steria. Jeg er kjent med at det pågår en anbudsprosess der Steria er en av tilbyderne. Jeg jobber daglig tett med Sterias konsulenter i et annet pågående prosjekt, og har i denne sammenheng blitt invitert på middag. Hvordan forholder jeg meg til dette?

Diskuter saken med din leder. Dersom det blir besluttet at du skal delta er det viktig at du ivaretar taushetsplikt i forhold til anbudsprosessen. Dersom du deltar er det også viktig at den som leder innkjøpet er informert.

Dilemma II- Habilitet

Du er ansatt i Sykehuspartner og en av dine oppgaver er å gjennomføre mindre anskaffelser til din enhet. En av dine tidligere kollegaer jobber for en leverandør som ikke har avtale med Sykehuspartner, men dette er noe leverandøren ønsker å få etablert. Siden denne leverandøren skal ha et arrangement i forbindelse med Bislett games blir du invitert til å delta både på det faglige og det sosiale arrangementet med middag og billetter. Hele arrangementet er gratis for deg som invitert gjest. Hvordan vil du håndtere denne invitasjonen?

Diskuter saken med din leder. Sykehuspartner har utarbeidet røde, gule og grønne lys som et verktøy til bruke som grunnlag for vurdering av hva som er akseptabel atferd i denne type tilfeller.

5. Etisk relasjon til kunder og leverandører

5.1 Relasjonsbygging eller korrupsjon?

God kontakt mellom kunder og leverandører er viktig for et velfungerende næringsliv. Det er likevel viktig å ha et bevisst forhold til hvordan vi som offentlige ansatte i Sykehuspartner bygger relasjoner. Denne bevisstheten må vi ha både når vi opptrer som kunde og leverandør.

Saker om korrupsjon i offentlig og privat sektor har preget nyhetsbildet i lang tid. Spørsmålet er hvor den etiske grensen egentlig går. Hvilke virkemidler er legitime for å fremme lojalitet og hvilke virkemidler er uetiske?

Som ansatte i Sykehuspartner har vi ansvar for å ha en forståelse for og agere i henhold til hva som er akseptabelt for oss å gi eller ta imot når det gjelder gaver, som for eksempel varer, tjenester, bevertning, opplevelser og invitasjoner.

5.2 Korrupsjon

Korrupsjon er misbruk av tillit for å oppnå egne fordeler. Dette kan for eksempel være å motta eller akseptere bestiktelser (smøring, gaver) i anledning av den stilling, verv eller oppdrag man innehar.

Smøring (påvirkningshandel) er å motta eller akseptere et tilbud om en utilbørlig fordel for å påvirke utføringen av stilling, verv eller oppdrag for seg selv eller andre. Korrupsjon og smøring er uønsket i Sykehuspartner og straffbart i henhold til straffeloven. Er du i tvil, kontakt nærmeste leder.

5.2.1. Gaver, tjenester og representasjon

Den enkelte i Sykehuspartner skal ikke direkte eller indirekte motta gaver eller andre fordeler med mindre de er av ubetydelig verdi. Med ubetydelig verdi menes for eksempel en blomst eller en flaske vin på inntil kr 300, når du holder foredrag. Det kan være en arbeidslunsj, eller en arbeidsmiddag. Se oversikt på slutten av kapitlet over hva som er akseptabelt å motta og hva som ikke er det. Dersom det er særskilte behov eller tilfeller utover det som defineres som ubetydelig verdi, skal det tas opp med og godkjennes av leder.

Deltakelse på arrangementer skal vurderes etter faglig innhold og forretningsrelevans og betales av Sykehuspartner. Det skal alltid godkjennes i forkant av nærmeste leder. Det er viktig at vi har en åpenhet mellom den enkelte ansatte og leder om alle forhold knyttet til mottak av gaver, representasjon og lignende.

Dilemma – Representasjon

Jeg har ved flere anledninger vært i tvil om jeg burde motta gaver og delta på middager og ulike former for tilstelninger hos selskaper Sykehuspartner har forbindelser med. Har Sykehuspartner satt en beløpsgrense for hva som er akseptabelt?

Nei, det er ikke satt en generell grense for hva som er akseptabelt da dette vil avhenge av den konkrete situasjonen. Det er ikke bare verdien på en enkelt gave eller middag som er avgjørende, men også hvor ofte det forekommer. Selv en liten gave eller deltakelse på en normal forretningsmiddag kan være uakseptabel i en bestemt situasjon, eksempelvis i forbindelse med en kontraktsevaluering. Det er viktig at du har en åpen dialog med din leder om gaver og representasjon.

Dilemma – Offentlige anskaffelser

Jeg deltar i en anbudsprosess for kjøp av medisinsk forbruksmateriell, og har lang erfaring med en av tilbyderne. Jeg har også mange kollegaer som er svært fornøyde med denne tilbyders produkter. Hvordan forholder jeg meg i denne anbudsprosessen?

Som i enhver anskaffelsesprosess i Sykehuspartner må du forholde deg til Lov om Offentlige anskaffelser. Grunnprinsippene om konkurranse og likebehandling er rådende. Disse reglene spesifiserer også i detalj hvordan egne og andres erfaringer med mer kan benyttes i slike prosesser. I denne situasjonen må du opptre profesjonelt og nøytralt. Du bør reflektere over eget ståsted i forhold til din habilitet. Føler du at dette blir vanskelig, ta forholdet opp med den som leder prosessen. Det er viktig at du har en åpen dialog med din leder om gaver og representasjon.

Uakseptabelt

- Penger.
- Ytelse som f.eks. materialer levert hjem.
- Gaver med betingelser.
- Returprovisjon/kickback til privatperson.
- Faglige arrangementer der reise og/eller opphold betales av andre.
- Gaver som kan påvirke en tilbuds-/forhandlingssituasjon.
- Bevertning eller arrangementer som er egnet til å påvirke i en tilbuds-/forhandlingssituasjon.
- Kjøp av seksuelle tjenester ifm tjenestereiser.
- Kontantutbetaling uten avregning og dokumentasjon.
- Dekning av utgifter for ledsagere.
- Dekning av annet enn normale oppholdsutgifter over hotellregningen.

Må vurderes

- Konkurranser med premier som kan betraktes som gaver.
- Takk for hjelpen-gaver.
- Billetter til sports- og kulturarrangementer.
- Dyre måltider.
- Deltakelse av ledsager.
- Invitasjoner til private anledninger (privat hytte, bryllup).
- Innkvartering med høy standard.
- Reiser, opphold og arrangementer med lite faglig innhold.
- Oppmerksomhet ved runde år og andreanledninger.
- Fordelsprogrammer – privat bruk av bonuspoeng fra hotellovernatting og flyreiser opptjent på tjenestereiser.

Som regel ok

- Profildgaver av ubetydelig verdi.
- Gaver av liten verdi, f.eks. en blomst eller en flaske vin når du holder foredrag på inntil kr 300.
- Arbeidslunsj og arbeidsmiddag.
- Faglige arrangementer der deltakers arbeidsgiver dekker reise og opphold.
- Felles transport (f.eks. minibuss) over moderate avstander.
- Deltakelse på vertens egne faglige arrangementer (forutsatt at reise og opphold betales av egen bedrift).

Er du i tvil, tenk på følgende:

- Hva er det forretningsmessige formålet med gaven?
- Hvorfor skal vi dekke/få dekket disse utgiftene?
- Er du i en tilbuds-/forhandlingssituasjon?
- Er gaven personlig eller til Sykehuspartner?
- Forventes gjenytelse?
- Betydelig - ubetydelig verdi?
- Kunne vi gitt/tatt imot en gave av samme verdi?
- Er utgiftsdekningen avtalt med virksomheten, og ikke bare med enkeltpersoner som mottar?
- Hvilke etiske retningslinjer har mottaker?
- Gis gaven skjult eller åpent?
- Leveres den hjem eller på jobben?

6. Etikk i anskaffelser

Kravene i Helse Sør-Østs, herunder Sykehuspartners etiske retningslinjer, er minimumskrav. Alle må følge lover, forskrifter, rundskriv, relevante bransjeetiske regler og interne regler som gjelder for virksomheten. Alle som gjør innkjøp på vegne av Sykehuspartner, er forpliktet til å sette seg inn i Lov om offentlige anskaffelser og forskriftene til denne. I tillegg plikter alle ansatte i Sykehuspartner og alle som handler på vegne av vår organisasjon, å følge gjeldende budsjett og økonomiske rammer før et innkjøp gjøres. Det skal alltid tas hensyn til livsløpskostnader for anskaffelsen.

6.1 Etisk Handel

Sykehuspartner skal være en pådriver for etisk handel og plikter å stille krav til en etisk leverandørkjede hvor dette er en aktuell problemstilling. Det skal i alle regionale anskaffelser og andre fellesanskaffelser settes etiske krav hvis en risikovurdering av produkt og leverandørkjeder tilsier det.

6.2 Strengere regler under en anskaffelsesprosess

Sykehuspartner har jevnlig anbudsprosesser, blant annet for å inngå nye rammeavtaler for Helse Sør-Øst. Når disse prosessene pågår er det særdeles viktig at vi har høy etisk bevissthet. Spesielt viktig er det å være nøye i vår kommunikasjon og omgang med potensielle leverandører. Vi har derfor utarbeidet egne retningslinjer for Sykehuspartners anskaffelsesprosess.

I prosessperioden (f.o.m. kunngjøring t.o.m. kontraktsignering) gjelder blant annet følgende:

- Det skal utvises aktsomhet ved all leverandørkontakt
- Deltakelse på fagseminar og sosiale arrangementer skal godkjennes av nærmeste leder
- Det er nulltolerandse for mottak av gaver eller deltakelse på markedsføringsaktiviteter

6.3 Lojalitet til avtaler

Alle ansatte i Sykehuspartner, eller som handler på vegne av Sykehuspartner, plikter å følge de avtaler som er inngått ved kjøp av varer eller tjenester. Kjøp av varer utenom avtaler vil kunne svekke Sykehuspartners omdømme og innkjøpskraft. Leverandører skal kunne stole på at foretaket holder seg til de avtaler som er inngått. Anskaffelser utenom avtaler øker også risikoen for brudd på Lov om offentlige anskaffelser og faren for brudd på andre punkter i retningslinjene som miljøhensyn eller etiske krav.

Dilemma – Omdømme

Jeg skal anskaffe en ny privat mobiltelefon.

Jeg har kjennskap til at Sykehuspartner nylig har signert nye kontrakter med Telehuset. Jeg ønsker å kjøpe en ny iphone til min kone i julegave.

Er det fritt fram her?

Det er ikke tillatt å handle på Sykehuspartners avtaler, og oppnå vilkår forhandlet frem på vegne av Helse Sør-Øst til privat bruk.

Dilemma –Korrupsjon - Inhabilitet

Midt i en stor anskaffelse, viser det seg at en av fagpersonene som sitter i prosjektgruppen, er blitt tilbudt, og takket ja til å låne hytta til en ansatt hos en av leverandørene. Dette har skjedd underveis i anskaffelsesprosjektet og det har ikke vært åpenhet rundt det. Er dette ok?

Sykehuspartner har jevnlig anbudsprosesser. Når disse prosessene pågår er det særdeles viktig at vi har høy etisk bevissthet. Spesielt viktig er det å være nøye i vår kommunikasjon og omgang med leverandører. I dette tilfellet burde vedkommende medarbeider ha konferert med nærmeste leder i forkant av at man eventuelt lånte hytten for å avklare om det var ok.

Dilemma – Korrupsjon – Inhabilitet

I et stort it-prosjekt, er det en ekstern konsulent som er leid inn som prosjektleder. Underveis i prosjektet er det stadig behov for ekstern hjelp og det gjøres minikonkurranser på eksisterende rammeavtaler på konsulentoppdrag. Du reagerer på at prosjektleder selv kjører disse konkurransene. Det firmaet han selv kommer fra er et av firmaene som alltid er med i konkurransen. De vinner i de fleste tilfellene. Er dette ok?

Innleide konsulenter er også pliktig å agere i tråd med våre etiske retningslinjer og skal derfor unngå å være i et avhengighetsforhold til leverandører. Dette for å kunne ta beslutninger eller utføre arbeidet på uavhengig grunnlag. I dette tilfellet vil det kunne stilles spørsmål med prosjektleders habilitet, og derfor burde noen andre i Sykehuspartner ha kjørt anskaffelsene for å sikre uavhengighet.

7. Varsling

Arbeidsmiljøloven lovfester arbeidstakers rett til å varsle, og at arbeidsgiver skal legge forholdene til rette for varsling i virksomheten. Varsling foretas når en ansatt oppdager kritikkverdige forhold på arbeidsplassen.

Det er imidlertid viktig å være bevisst at arbeidstakers fremgangsmåte ved varsling skal være forsvarlig. Kravet til forsvarlighet må sees i sammenheng med at varsling kan føre til en krevende situasjon for varsleren, virksomheten og eventuelle personer varselet gjelder.

2.6.1 Hvordan varsle?

I utgangspunktet bør problemer løses så tidlig som mulig, og på lavest mulig nivå. Om du oppdager kritikkverdige forhold bør du i utgangspunktet ta opp dette med din nærmeste leder. Hvis du mener saken ikke kan løses på dette nivået, kan saken løftes til neste ledernivå. Der hvor det ikke er mulig på grunn av sakens art å gå tjenestevei, kan det varsles direkte til HR-direktør. Varsling kan også skje til tillitsvalgt, verneombud eller medlemmer i AMU.

Mer informasjon om varsling og varslingsrutiner finner du i Personalthåndboken/ HMS/Varsling. 2.6 Brudd på etiske retningslinjer

8. Sanksjoner ved brudd på gjeldende regelverk

Det vil sees på som brudd på arbeidsavtalen og medføre reaksjoner dersom en ansatt forsøker å omgå eller bryte gjeldende regelverk. Reaksjoner kan være i form av advarsel, oppsigelse eller avskjed, samt anmeldelse til relevant myndighet.

Det er viktig at bruddene tas på alvor på relevant nivå (medarbeider, leder, virksomhetsdirektør). Alle i Sykehuspartner har et særlig ansvar for å påse at etiske retningslinjer og relevante lovbestemmelser blir overholdt.

9. Søk råd

Alle kan vi fra tid til annen oppleve å befinne oss i situasjoner der vi må spørre oss selv om vi er i ferd med å handle rett eller galt, og kan oppleve at retningslinjene ikke gir oss det svaret vi trenger.

Da ligger det mer spesifikke retningslinjer i:

- Personopplysningsloven.
- Etiske retningslinjer for Helse Sør-Øst
- Etiske retningslinjer for statstjenesten utarbeidet av Moderniseringsdepartementet i 2005.
- Offentlighetsloven som åpner for skjerming av interne dokumenter i behandling av saker.
- Sykehuspartners Sikkerhetsinstruks
- Sykehuspartners HMS håndbok
- Antikorrupsjonsprogrammet i Helse Sør-Øst

Selv om den enkelte av oss til syvende og sist har ansvaret for å ta egne avgjørelser om hva som er rett eller galt, er det nyttig å diskutere vanskelige problemstillinger med andre. I Sykehuspartner ønsker vi å ha en åpenhet mellom kollegaer som gjør dette naturlig.

Referanser

Etiske retningslinjer for Helse Sør-Øst, versjon 16.02.12

Misligheter og korrupsjon – en håndbok til bruk i spesialhelsetjenesten, Helse Sør-Øst, 2015

Etiske retningslinjer for Sykehuspartner, 2012

Personalhåndboken for Sykehuspartner

Instruks for informasjonssikkerhet, Sykehuspartner

Retningslinje for etablering av databehandleravtaler med leverandører til Sykehuspartner HF

Instruks for behandling av dokumenter som trenger beskyttelse av andre grunner enn nevnt i sikkerhetsloven med forskrifter (beskyttelsesinstruksen), 2001. Statsministeres kontor (SMK)

Eckhoff, T. og Smith, E., 2005. *Forvaltningsrett* 7.utg. Universitetsforlaget

Offentlighetsloven, 2006. *Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd.* Justis- og politidepartementet (JD)

Personopplysningsloven, 2000. *Lov om behandling av personopplysninger.* Justis- og politidepartementet (JD)

Lov om forebyggende sikkerhetstjeneste (sikkerhetsloven), 1998. Forsvarsdepartementet.

Statens personalhåndbok, 2006. *Etiske retningslinjer for statstjenesten.*